

Byla C-697/23

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį

Gavimo data:

2023 m. lapkričio 17 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Landgericht München I (Vokietija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2023 m. lapkričio 7 d.

Ieškovė:

HUK-COBURG Haftpflicht-Unterstützungs-Kasse kraftfahrender Beamter Deutschlands a.G. in Coburg

Atsakovės:

Check24 Vergleichsportal GmbH

CHECK24 Vergleichsportal für Kfz-Versicherungen

CHECK24 Vergleichsportal für Sachversicherungen GmbH

CHECK24 Vergleichsportal für Krankenversicherungen GmbH

CHECK24 Vergleichsportal für Vorsorgeversicherungen GmbH

CHECK24 Vergleichsportal für Versicherungsprodukte GmbH

Pagrindinės bylos dalykas

Teisės aktų derinamumas – Direktyva 2006/114/EB – Klaidinanti reklama – 4 straipsnis – Lyginamosios reklamos leistinumą sąlygos – Draudimų palyginimo portalas – Lyginamosios analizės atlikimas naudojant balų arba taškų sistemą

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Sąjungos teisės išaiškinimas, SESV 267 straipsnis

Prejudicinis klausimas

Ar Direktyvos 2006/114/EB 4 straipsnio c punktas turi būti aiškinamas taip, kad pagal šią nuostatą leistinos lyginamosios reklamos sąlygos gali būti įvykdytos ir tuo atveju, jei lyginamoji analizė atliekama taikant balų arba taškų sistemą?

Nurodytos Sąjungos teisės nuostatos

2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/114/EB dėl klaidinančios ir lyginamosios reklamos 4 straipsnio c punktas

Nurodytos nacionalinės teisės nuostatos

Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (Kovos su nesąžininga konkurencija įstatymas, toliau – UWG) 6 straipsnio 2 dalies 2 punktas

Glaustas faktinių aplinkybių ir proceso pagrindinėje byloje aprašymas

- 1 Pagrindinės bylos šalys iš esmės nesutaria dėl to, ar ir, jei taip, tai kokiomis sąlygomis leidžiama lyginti draudimo polisus pagal vadinamuosius tarifų balus draudimų palyginimo portale.
- 2 Ieškovė yra didelės Vokietijos draudimo grupės patronuojančioji bendrovė, kurios patronuojamosios bendrovės taip pat teikia įvairių rūšių draudimo paslaugas.
- 3 Atsakovės priklauso įmonių grupei, valdančiai didelį palyginimo portalą internete, t. y. svetainę, kurioje vartotojams suteikiama (nemokama) galimybė palyginti įvairius produktus, įskaitant draudimo paslaugų pasiūlymus, remiantis įvairiais kriterijais, įskaitant kainą, taip pat kitais kriterijais, ir prireikus sudaryti sutartis su produktų teikėjais.
- 4 Pirmoji atsakovė yra (pagrindinio) domeno savininkė. Įvairios įmonių grupės bendrovės, kurios nėra tarpusavyje susijusios valdymo ir pelno perdavimo sutartimis, yra atsakingos už puslapių turinį. Pirmoji atsakovė taip suteikia galimybę įvairioms bendrovėms naudotis interneto svetaine. Antroji atsakovė yra atsakinga už transporto priemonių draudimą, trečioji atsakovė – už namų turto, būsto, asmens civilinės atsakomybės ir teisinių išlaidų draudimą, ketvirtoji atsakovė – už privatų sveikatos draudimą ir papildomą sveikatos draudimą, penktoji atsakovė – už terminuotą gyvybės draudimą, draudimą nuo nelaimingų atsitikimų, *Riester* pensiją, bazinę pensiją ir lanksčią privačią pensiją bei

darbdavių profesinį draudimą, šeštoji atsakovė – už draudimo išmokas mirties atveju.

- 5 Įvairių draudimo rūšių lyginamąją tarifų analizę atsakovės iš esmės rengia pagal tą pačią schemą. Įvedus tam tikrus, iš dalies būtinus, iš dalies neprivalomus pagrindinius duomenis apie draudėją ir norimą produktą („filtro nustatymai“), svetainės naudotojui pagal jo duomenis pateikiamas vadinamas rezultatų puslapis (sukuriamas atitinkamai atsakingos atsakovės).
- 6 Rezultatų puslapyje pateikiamas įvairių paslaugų teikėjų siūlomų draudimo tarifų sąrašas. Informacija apie atitinkamą draudimo pasiūlymą, kuris laikomas pagrindiniu, pateikiama apžvalgos forma (apie draudiką, kainą, taip pat trumpa informacija apie tarifus). Be to, po atsakovės prekių ženklo esančiame laukelyje aiškiai rodomas „tarifų balas“. Jame nurodoma skaitinė vertė nuo 1,0 iki 4,0, o po ja pateikiami švietimo sistemoje taikomi vertinimai „labai geras“, „geras“, „patenkinamas“ arba „pakankamas“.
- 7 Tarifų sąrašė pirmiausia pateikiamas pasiūlymas, kuris (dažniausiai) vadinamas „rekomenduojamu kainos ir kokybės santykiu“, o paskui nurodoma „rekomenduojama kokybė“. Toliau pasiūlymai visuomet pateikiami iš eilės pagal filtro nuostatą „Rodyti pagal mažiausią kainą“. Vis dėlto klientas taip pat gali pasirinkti (spustelėdamas atitinkamus mygtukus) kitokią pasiūlymų eiliškumą: pagal paslaugų teikėją (t. y. pagal abėcėlę), pagal nuostatą „Rodyti pagal geriausius balus“ arba pagal nuostatą „Rodyti pagal geriausius klientų įvertinimus“.
- 8 Jei naudotojas paliečia tarifo balo laukelį kompiuterio pelės žymekliu (*Mouse Over-Effect* arba *Hover-Effect*), visuose rezultatų puslapiuose atveriamas vadinamas išskylantysis langas su pagrindine informacija apie tarifo balą. Tarifo balas apskaičiuojamas pagal taškų sistemą: taškai skiriami iki tam tikros maksimalios ribos pagal įvairius vertinimo parametrus, susumuojami ir taip gaunamas bendras balas. Vertinimo parametrai ir bendras galimų taškų skaičius skiriasi priklausomai nuo draudimo rūšies. Vertinimo parametrai apibendrinami kriterijais arba kategorijomis (kurios gali skirtis priklausomai nuo draudimo rūšies). Visų draudimo rūšių kriterijai ir kategorijos taip pat suskirstyti į modulius „draudiko modulis“ ir „tarifo modulis“, o šių dviejų modulių lyginamasis koeficientas (t. y. atitinkamų maksimalių balų santykis) taip pat skiriasi. Kiekvienas vertinimo parametras pažymėtas žalia ar geltona varnelė arba raudonu kryžiu. Apatinėje lango dalyje nurodyta, kad šie simboliai reiškia „labai geras“ (žalia varnelė), „vidutinis“ (geltona varnelė) ir „mažiau nei vidutinis / neapdraustas“ (raudonas kryžiuokas). Priklausomai nuo draudimo rūšies, išskylančiuosiuose languose kartais iš karto rodomi visi vertinimo parametrai, o kartais pirmiausia rodomos tik įvairios kategorijos. Jei išskylančiuosiuose languose tiesiogiai rodomi ne visi vertinimo parametrai, o tik kategorijos, atskirus parametrus galima rasti naudojant rodykles, esančias atitinkamos kategorijos eilutės pradžioje arba pabaigoje, taip pat spustelėjus kategorijas.

- 9 2020 m. *LG Köln* (Kelno apygardos teismas) nagrinėjamoje byloje prieš pirmąją atsakovę ir antrąją atsakovę (transporto priemonių draudimas) ieškovė nurodė, kad tarifų balų palyginimu pažeidžiamas UWG 6 straipsnio 2 dalies 2 punktas. *LG Köln* 2020 m. balandžio 22 d. priėmė (galutinį) sprendimą. Atsižvelgdamos į tai, atsakovės peržiūrėjo savo interneto puslapį, skirtą draudimo rūšiai „transporto priemonių draudimas“, ir įkėlė papildomos informacijos apie tarifų balus.
- 10 Nagrinėjant pagrindinę bylą atsakovės taip pat pakeitė kitas (šioje byloje nagrinėjamas) draudimo rūšis. Daugumoje iškylančiųjų langų dabar yra paspaudžiamas užrašas „Rodyti informaciją apie tarifą“. Spustelėjus šį užrašą, naudotojui pateikiama papildoma informacija apie vertinimo parametrus su trumpais aprašymais, pagal kuriuos nustatomas vertinimo parametras (pvz., išsami informacija apie tam tikrų medicinos paslaugų kompensavimo procentą).
- 11 Visuose iškylančiuosiuose languose virš nurodytų vertinimo parametrų arba po jais taip pat yra paspaudžiamas užrašas „Daugiau informacijos apie tarifo balų nustatymą rasite čia“. Spustelėjus šį užrašą atveriamas naujas informacinis puslapis, kuriame išsamiau paaiškinama, kaip nustatomi tarifų balai. Visų informacinių puslapių pagrindinė struktūra yra vienoda. Visų pirma apskritai trumpai paaiškinama, kas yra atsakovių tarifų balai. Tuomet antrajame skirsnyje paaiškinama, kaip nustatomas atitinkamos draudimo rūšies tarifo balas, aprašomi ir pagrindžiami klasifikavimo į kategorijas ir vertinimo parametrai. Trečiajame skirsnyje paaiškinama, kaip skiriami balai, t. y. už kurį vertinimą skiriamas tam tikras balas. Pabaigoje nurodoma, nuo kokio bendro taškų skaičiaus priklauso galutinis balas (paaiškinamas perskaičiavimas).
- 12 Rezultatų puslapiuose pateikiamuose tarifų pasiūlymuose (t. y. pasiūlymų languose) apačioje pateikiamas užrašas „Informacija apie tarifą“, „Informacija apie paslaugą“ arba „Daugiau informacijos apie tarifą“ su rodykle žemyn arba dešinėje pusėje yra mygtukas su užrašu „Išsami informacija“ (vietoje mygtuko „Prašymas internetu“, „Prašymas“ arba „Tęsti“), kurį spustelėjęs naudotojas gali gauti papildomos informacijos. Vis dėlto ši informacija nėra susieta su tarifų balu.
- 13 2020 m. lapkričio 26 d. ieškovė pareiškė pirmajai atsakovei ieškinį. Ieškovė reikalavo nutraukti veiksmus, nustatyti pareigą atlyginti žalą ir padengti neteismines su advokato paslaugomis susijusias išlaidas, patirtas dėl įspėjimo rašto. Prašymai taikyti reikalavimą nutraukti veiksmus susiję su konkrečiomis pažeidimo formomis, kurioms pagrįsti buvo pateikti atitinkami priedai. Jais ginčijamas ne tik tarifų balų rodymas rezultatų puslapiuose, bet ir tarifų balų rodymas rezultatų puslapiuose kartu su susijusia informacija iškylančiuosiuose languose.
- 14 2021 m. lapkričio 20 d. ieškovė papildė savo ieškinį ir pirmajai atsakovei pareiškė reikalavimą nutraukti veiksmus ir reikalavimą taikyti atsakomybę – priklausomai nuo atitinkamos draudimo rūšies – išplėtė atitinkamai atsakingai patronuojančiajai bendrovei. Ieškovė taip pat prašo pateikti informaciją ir kitų

atsakovių, todėl kiekvienu atveju prie prašymo pateikti informaciją prideda papildomą prašymą atlyginti žalą, jei informacijos nepakaktų.

Svarbiausi pagrindinės bylos šalių argumentai

- 15 Ieškovės nuomone, atsakovių pateiktas ir suteikiamas tarifo balas yra neleistina lyginamoji reklama, kaip tai suprantama pagal UWG 6 straipsnio 2 dalies 2 punktą, net ir po pakeitimų atsižvelgiant į *LG Köln* sprendimą. Tarifo balai nėra produkto savybės ir neatspindi jo kainos. Tai yra tik vertinamojo pobūdžio vertinimai, kurie negalėjo būti leistiniais lyginamosios reklamos objektais. Todėl palyginimas pagal tarifų balus, kurį atsakovės pateikia savo interneto svetainėje, apskritai yra nepriimtinas. Kaip teigia atsakovės, tarifų balai taip pat nėra matematinis savybių palyginimo apibendrinimas, nes draudimo sutarčių savybės, tokios kaip draudimo suma ir pan., negali būti sumuojamos. Atsakovės apibendrina subjektyvius savybių vertinimus, o ne savybes. Taip paneigiamas esminis skirtumas tarp faktinės aplinkybės ir jos vertinimo. Iš esmės tarifų balai perteikia klaidingą objektyvumą ir sukelia didelę suklaidinimo galimybę. Ieškovė taip pat remiasi nacionaline jurisprudencija dėl produktų klasifikavimo pagal *Stiftung Warentest* (visų pirma BGH, GRUR 1997, p. 942), pagal kurią balai turi būti pagrįsti neutraliu, objektyviu ir ekspertiniu tyrimu.
- 16 Atsakovės mano, kad palyginimas pagal tarifų balus iš esmės, o taip pat ir šiuo konkrečiu atveju yra leistinas. Vertinimas yra bendras objektyvaus palyginimo rezultatas. Bendras rezultatas grindžiamas patikrinamomis savybėmis. Nurodant atskirus vertinimo parametrus, t. y. atitinkamo draudimo savybes, ir jų koeficientus, išsamiai pateikiama visa būtina informacija, kuria remiantis buvo nustatytas tarifo balas. Taigi tarifo balas yra tik leistinas matematinis bendro rezultato apibendrinimas. Pasirinkti vertinimo parametrai taip pat yra esminės, svarbios ir tipinės draudimo poliso savybės vertinant iš tikslinės visuomenės perspektyvos. Neutralumas neturi jokios reikšmės, kiek tai susiję su UWG 6 straipsnio 2 dalies 2 punktu.

Glaustas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

- 17 Pagrindinės bylos ginčo baigtis priklauso nuo Direktyvos 2006/114 4 straipsnio c punkto išaiškinimo atsakant į pateiktą prejudicinį klausimą.
- 18 Ieškovė pateiktuose prašymuose taip pat ginčija atsakovės atliktą tarifų balų palyginimą, kiek tai susiję su išsamios informacijos apie balus pateikimu vartotojui, siekiant paaiškinti balų struktūrą. Šiuo požiūriu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad svarbu, ar iš tiesų pagal UWG 6 straipsnio 2 dalies 2 punktą iš esmės draudžiamas palyginimas naudojant balus. UWG 6 straipsnio 2 dalies 2 punkto išaiškinimas atitinkamai priklauso nuo Direktyvos 2006/114 4 straipsnio c punkto išaiškinimo.

- 19 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nuomone, balas ir (arba) įvertinimas *per se* niekada nesuteikia vartotojui informacijos apie palyginamąjį produktą, kuri yra svarbi priimant sprendimą pirkti, o tik jo palyginimą su kitais balais. Atsižvelgiant į sąvokos apibrėžtį, balas negali būti produkto savybė, kaip tai suprantama Direktyvos 2006/114 4 straipsnio c punkte. Be to, vertinimas balais ar taškais visada yra subjektyvus veiksmas, o Direktyvos 2006/114 4 straipsnio c punkte aiškiai reikalaujama objektyvaus palyginimo. Lyginimo objektyvumas būtinas ne tik dėl galimybės jį patikrinti, bet ir dėl to, kad jis turi turėti nepriklausomą reikšmę. Kita vertus, Direktyvoje 2006/114 akivaizdžiai palankiai vertinama lyginamoji reklama konkurencijos ir vartotojų politikos požiūriu: jei, kaip nurodyta šios direktyvos 8 konstatuojamojoje dalyje, lyginamos esminės, svarbios, patikrinamos ir tipinės savybės ir jos nėra klaidinančios, jos leidžia vartotojui maksimaliai pasinaudoti vidaus rinkos teikiama privalumais. Todėl tokios reklamos leistinumui reikalavimai neturi būti pernelyg griežtai apibrėžti. Taigi, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nuomone, Direktyvos 2006/11 4 straipsnio c punkte numatytos sąlygos turi būti aiškinamos plačiąja prasme.